

XV. TEKMOVANJE MLADIH ZGODOVINARJEV

PRVA SVETOVNA VOJNA

ŠOLSKO LETO 2015-16

SREDNJA STROKOVNA ŠOLA

Šifra:

Doseženo število točk:

Spoštovana tekmovalka, spoštovani tekmovalec!

Testna pola, ki jo imate pred seboj, je sestavljena iz 12 nalog in vsebuje 60 točk.

Naloge pozorno preberite in jih rešite po svojih najboljših močeh.

Če se zmotite, odgovor prečrtajte in zraven napišite popravek.

Veliko uspeha pri reševanju Vam želi Organizacijski odbor tekmovanja.

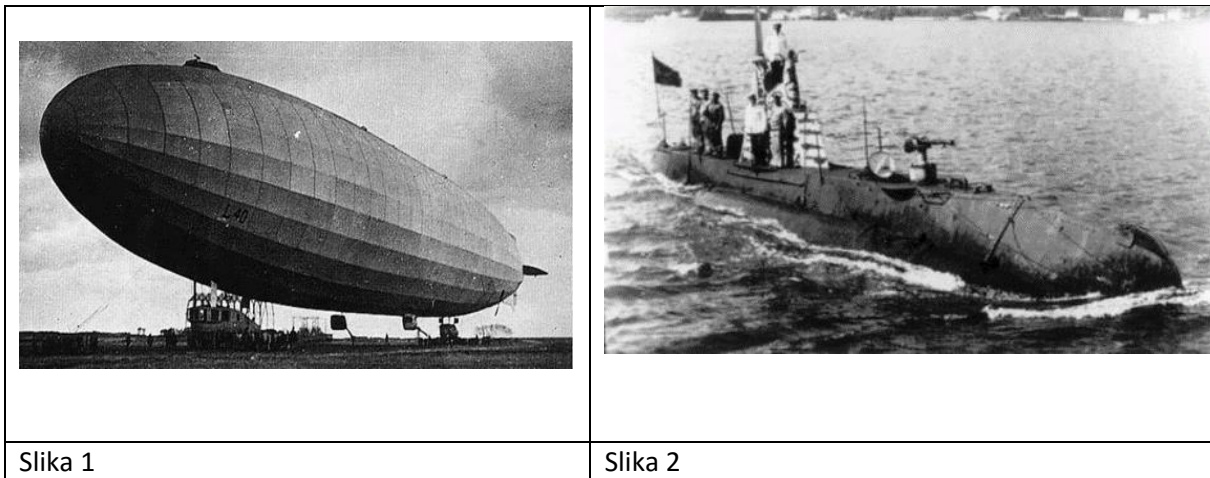
2) Natančno preberite besedilo in odgovorite na vprašanja.

»Napočil je čas, da napredujete za vsako ceno in umrete tam, kjer stojite.«

(Vir: R. G. Grant (2014), Prva svetovna vojna: veliki ilustrirani vodnik. Ljubljana: Mladinska knjiga, str. 56.)

- a) Napišite ime in priimek poveljnika francoske vojske, ki je izrekel zgoraj navedeni ukaz. (1)
- b) Kako so tega poveljnika imenovali francoski vojaki in zaradi katerih svojih značajskih lastnosti je dosegal vojaške uspehe? (2)
- c) Ocenite pomen bitke pri Marni za obe vojskujoči se strani? (2)

3) Oglejte si slike in odgovorite na vprašanja.

(Vir: <http://www.o-4os.ce.edus.si/gradiva/zgo/1-svetovna-vojna>, pridobljeno 08.03.2016.)

a) Sliki prikazujeta dve novi orožji, ki sta se razvili v času prve svetovne vojne. Poimenujte orožji, ki ju kažeta sliki. (1)

Slika 1:

Slika 2:

b) Za kakšen namen so ob začetku vojne uporabljali orožje, ki ga kaže slika 1? (1)

c) Za kakšen namen pa je bilo uporabljano orožje, ki ga kaže slika 2? (1)

d) Ob koncu prve svetovne vojne so začeli uporabljati tudi tanke. Kakšne prednosti ima tank kot oklepno vozilo, opremljeno z orožjem, v pogojih pozicijskega vojskovanja? Navedite dve prednosti. (2)

4) Preberite besedilo in odgovorite na vprašanja.

Pismo Alfreda Vaetha, 12. septembra 1915.

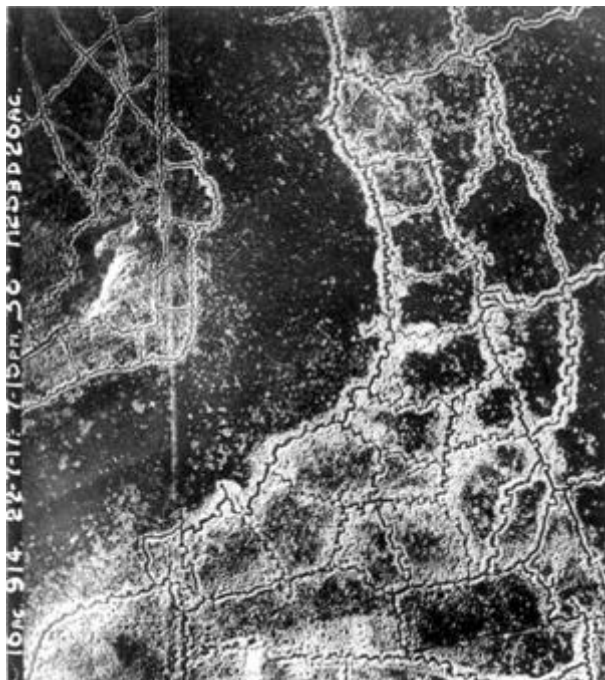
»V tem mirujočem vojskovanju je nekaj neizrekljivo žalostnega in polnega odrekanja. Življenje bi bilo preprosto, če bi lahko korakali, kot to počnejo v Rusiji, korakali v modro daljavo v jutranji svetlobi. /.../ Tukaj pa smo zakopani globoko v zemlji. V našem jarku še zdaj gori sveča, čeprav je zunaj svetel dan. V bližini fantje polnijo vreče s peskom, ki jih bodo nocoj naložili na pregrade. Trenutno je vse mirno. Sovražnik čaka, da se znoči, saj ve, da bomo takrat delali na našem najbolj izpostavljenem položaju. Prave dejavnosti torej ni, razen v temi.«

(Vir: R. G. Grant (2014), Prva svetovna vojna: veliki ilustrirani vodnik. Ljubljana: Mladinska knjiga, str. 96.)

- a) Navedite primere dveh težav, s katerimi so se srečevali vojaki v jarkih in jih lahko razberete iz pisma Alfreda Vaetha? (2)
- b) Kako so zgoraj opisani pogoji življenja vplivali na duševno zdravje vojakov? (1)
- c) Kaj je za vojake v jarkih pomenilo, če so dobili »rovovsko stopalo«? (1)
- d) V katero vrsto zgodovinskih virov uvrščamo pričevanja, kot je zgornje pismo Alfreda Vaetha? (1)

5) Oglejte si sliko in odgovorite na vprašanja.

Zračni posnetek odseka zahodne fronte

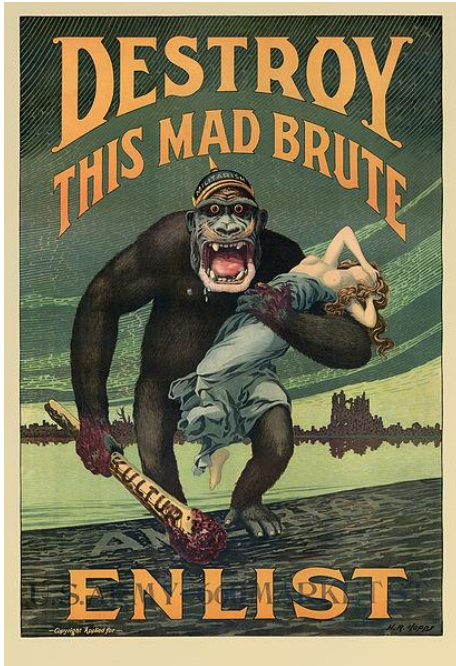
(Vir: <https://www.google.si/url?sa=i&rct=j&q=&esrc=s&source=images&cd>, pridobljeno 11. 03. 2016.)

a) V prvi svetovni vojni je prevladoval pozicijski način vojskovanja. Da bi se vojaki obranili, so se morali vkopati. Navedite tri dele sistema strelskih jarkov. (2)

b) Kaj označuje izraz »nikogaršnja zemlja«? (1)

c) Kaj je za vojake v rovih pomenilo načelo »živi in pusti živeti«? (1)

6) Oglejte si vojni plakat in odgovorite na vprašanja.

(Vir: <https://www.google.si/url?sa=i&rct=j&q=&esrc=s&source=images&cd=&cad>, pridobljeno 11. 03. 2016.)

a) Katera vojskujoča se stran v prvi svetovni vojni je izdelala zgornji plakat? Po čem se to vidi? (2)

b) Čemu je bila namenjena propaganda, kot jo kaže zgornji plakat? (2)

7) Oglejte si sliko in odgovorite na vprašanja.

(Vir: <https://www.google.si/url?sa=i&rct=j&q=&esrc=s&source=images>, pridobljeno 24. 03. 2016.)

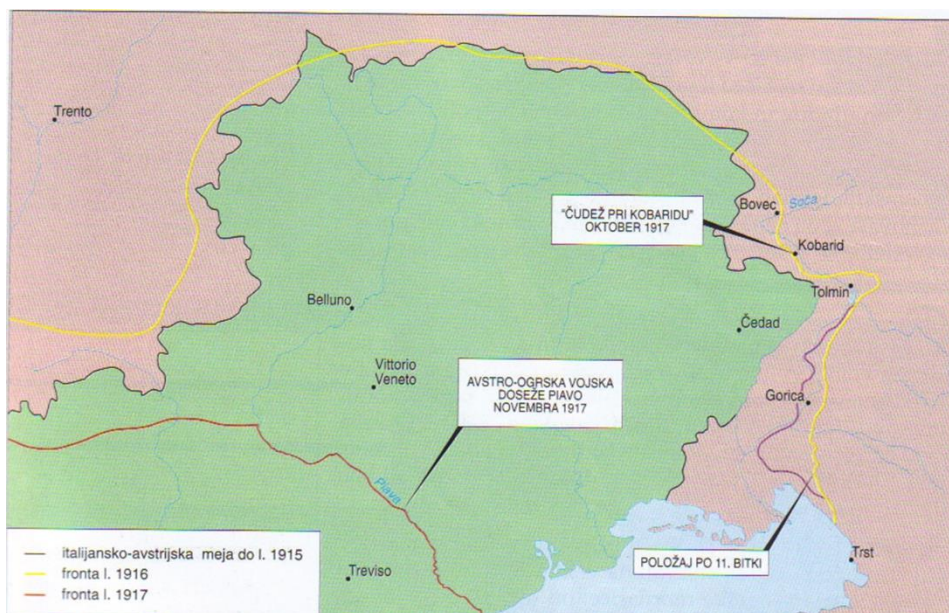
a) V vojski katere države se je bojevala večina Slovencev v času prve svetovne vojne? (1)

b) Na katera bojišča so bili razporejeni slovenski vojaki v času prve svetovne vojne? (2)

c) Kaj je v času prve svetovne vojne označeval izraz »slovenski polki«? Kakšen je bil v njih jezik poveljevanja? (2)

d) Po čem so se med seboj prepoznavali člani istega polka? Navedite en razpoznavni znak. (1)

8) Oglejte si zemljevid in odgovorite na vprašanja.

(Vir: A. N. Kern idr. (2003), Naše stoletje. Ljubljana: Modrijan, str. 24.)

a) Na katere tri dele se je delila bojna črta med Kraljevino Italijo in Avstro-Ogrsko? (2)

b) Kaj je bil glavni cilj italijanske vojske na soškem bojišču? (1)

c) Kaj je bil glavni cilj avstro-ogrške vojske na soškem bojišču? (1)

d) Poimenujte vrhovna poveljnika italijanske in avstro-ogrške vojske na soškem bojišču. (2)

9) Preberite besedilo in odgovorite na vprašanja.

»V megleni noči 24. oktobra 1917 so ob dveh zjutraj začele na italijanske položaje padati rušilne plinske granate. Smrtonosni plin je moril po italijanskih strelskih jarkih. Ob sedmih zjutraj se je začel bobneči ogenj. /.../ Osvobodili so in zasedli Bovec. Sovražniku so na tem območju prekinili preskrbo s hrano in strelivom. /.../ Do 9. novembra 1917 se je nova bojna črta ustalila na reki Piavi.«

(Vir: P. Svoltjšak (1997), Prvi med junaki je naš kranjski Janez. Ljubljana: Mladika, str. 30.)

a) O katerem spopadu govori zgornje besedilo? (1)

b) Kakšno je bilo uradno vojaško ime tega spopada? (1)

c) V čem je bila glavna razlika med ofenzivo, ki jo opisuje besedilo, in vsemi ostalimi ofenzivami na soškem bojišču? (1)

d) Kakšen pomen ima opisana ofenziva za slovensko zgodovino in kakšen za svetovno vojaško zgodovino? (2)

e) Kakšno je bilo število žrtev na italijanski strani in kakšno na avstro-ogrski? (1)

10) V prvi svetovni vojni so bila prvič uporabljena zračna plovila, da bi spremenila tok vojnih dogodkov. V zračnih enotah avstro-ogrške vojske so sodelovali tudi Slovenci.

- a) V spodnji razpredelnici so naštetih pomembnejši Slovenci v zračnih enotah avstro-ogrske vojske. K vsakemu imenu pripišite njegov prispevek. (3)

Ime in priimek	Prispevek
Štefan Huzjan	
Maks Sernek	
Stanko Bloudek	

11) Oglejte si zemljevid in rešite naloge.

(Vir: T. Weber idr. (2004), Mali zgodovinski atlas. Ljubljana: Modrijan, str. 61.)

a) Navedite države, ki so prenehale obstajati po koncu prve svetovne vojne. (2)

b) Navedite šest držav, ki so nastale po prvi svetovni vojni na pogorišču držav, ki so propadle. (2)

c) V kateri državi je po koncu prve svetovne vojne živela večina Slovencev? (1)

d) Kako se je imenoval mednarodni politični dogodek, na katerem so bile zarisane nove meje po koncu prve svetovne vojne? (1)

12) Preberite besedilo in odgovorite na vprašanje.

»9. točka: Popravki meje Italije vzdolž jasno spoznavnih narodnostnih črt.«

(Vir: [https://sl.wikipedia.org/wiki/Pari%C5%A1ka_mirovna_konferenca_\(1919\)](https://sl.wikipedia.org/wiki/Pari%C5%A1ka_mirovna_konferenca_(1919)), pridobljeno 11. 03. 2016.)

a) Ali je bilo določilo 9. točke ameriškega predsednika Woodrowa Wilsona uresničeno? Svoj odgovor utemeljite. (2)